СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXV. Ч. 23. Джерзи Сіті, Н. Дж., субота, 29. січня, 1927. VOL. XXXV. No. 23. Jersey City, N. J., Saturday, January 29. 1927. THREE CENTS

МАЙНЕРСЬКА ЮНІЯ ПОСТАНОВЛЯЄ ВЕЛИКУ КАМПАНІЮ ЗА ОРҐАНІЗОВАННЄМ МАЙНЕРІВ

КОНВЕНЦІЯ УХВАЛЮЄ НАДЗВИЧАЙНІ ВИДАТКИ НА ЦІЛЬ ОРҐАНІЗАЦІЇ.

ІНДІЯНАПОЛИС, 27. січня. — Майже цілий день нинішних нарад конвенції майнерської юнії присвячено справі орґанізації незорґанізованих майнерів. Дискусія була дуже оживлена. Забирало в ній участь незвичайно велике число бесідників.

Дискусію почав сам голова майнерської юнії Джан Луис, предкладаючи конвенції докази, що властителі копалень вугля збираються тепер до завзятої боротьби проти юнії. Вони хочуть оточити юнійні дистрикти „зелізним перстенем" неюнійних округів. Помагати в сьому їм має навіть урядова комісія межистейтової торговлі в сей спосіб, що визначуючи ціни на перевіз вугля, фаворитує при помочи низчих цін неюнійні округи.

Пішла за тим широка дискусія над тим, як зорґанізувати незорґанізованих майнерів. В сій справі поставлено від уряду внесок, щоби уряд юнії мав право встановляти на членів майнерської юнії надзвичайні розмети на покриттє видатків орґанізовання. Противники сього внесення заявили, що вони є за стяганнєм надзвичайних розметів на ціль орґанізації, але не хочуть дати урядови такого права, бо се значилоби робити уряд абсолютним (безоглядним) паном орґанізації. Урядники доказували, що внесок нічого подібного не має на думці.

При голосованню показалася за внеском поважна більшість. За внеском заявилося 943 голоси, проти 548. Побачивши се, противники внеску зажадали поіменного голосовання але при голосованню над сим формальним внеском не найшлося одної третини голосів, якої треба на те, щоби зарядити поіменне голосованнє.

Уряд юнії заявляє, що з признанnєм на орґанізованнє відповідних фондів зорґанізованнє американських майнерів є питаннем часу.

УРЯД ОБМЕЖУЄ СВОБОДУ ПРОГИБІЦІЙНИХ АҐЕНТІВ.

ВАШИНҐТОН, 27. січня. — Секретар скарбу Мелон видав яко начальник прогибіційного уряду роспорядок, яким забороняється прогибіційним аґентам вживати незаконних способів для заманювання пючих людий в спеціяльно урядниками заложені салуни. Секретар Мелон заповідає, що таких аґентів, які при виконуванню прогибіційного закона самі не придержуються права, буде виганятися зі служби.

ПРИЇЗД ВИЗНАЧНОГО СЛІПОГО МУЗИКА.

НЮ ЙОРК, 27. січня. — На кораблі Ля Франс приїхав сюди нині Люї Віерн, орґаніст катедри Нотр Дам у Парижі, звісний з того, що він добув собі велике музичне знання мимо своєї сліпоти. Має він дати в Америці ряд концертів.

СМЕРТЬ ПОЖАРНИКІВ В ОГНИ.

НЮ ЙОРК, 27. січня. — Підчас пожару 7-поверхового дому при Ґерк Стріт завалилися всі поверхи від 4-ого в долину, накриваючи під румовищем 9 пожарників, занятих гашеннем огню. Коли другі пожарні сторожі добули своїх товаришів, 4 з них уже померли. Стан других небезпечний.

НАДЗВИЧАЙНЕ ЗИМНО В СТЕЙТАХ.

НЮ ЙОРК, 27. січня. — Цілу просто поверхню Злучених Держав з виїмком північного заходу навістив учора сильний холод. Ню Йорк, приміром, мав нині найсильнійший мороз за послідних 56 літ.

Як звичайно, не обійшлося без нещасних случаїв. В самому Ню Йорку замерзло 3 людий. Через мороз замерзли рури, водні й ґазові, що знова було причиною богато пожарів. Пожарний уряд рахує, що пожарі викинули за один день на вулицю 18 родин.

З ІМІҐРАЦІЙНОГО ЗАМІШАННЯ.

ВАШИНҐТОН, 27. січня. — Іміґраційний уряд дістав до розгляду цікаву справу, в якій чужинця допустили до Злучених Держав, а людину, яка себе вважала американським горожанином, задержали на іміґраційнім уряді.

Ходить тут о родину якогось Караля, який жив довші часи в Флориді. Він родився був в Еспанії, і в Америці горожанських паперів не вибирав. Коли він вибирався з родиною на відвідини своєї рідні в Еспанії, він, знаючи, що він не має горожаньства, постарався для себе о дозвіл повороту до Злучених Держав. Жінка його, американська уродженка, зачула десь, що Американка, виходячи за чужинця, не тратить американського горожаньства, і тому, вважаючи себе американською горожанкою, не постаралася о дозвіл вернути в Америку. На велике її здивованнє, коли її прийшлося висідати на американську сушу, її повідомили іміґраційні урядники, що її пустити не можуть, бо вона, виходячи замуж, прибрала горожаньство свого мужа, бо закон про те, що такі жінки свого американського горожаньства не тратять, вийшов аж по її шлюбі, і тому не міг відноситися до неї.

ГРЕЦЬКИЙ ДИКТАТОР В ТЮРМІ.

АТЕНИ, 26. січня. — Сумна доля жде бувшого грецького диктатора Панґальоса, якого підозрівають о нову змову. З одної тюрми відсилають його до другої. Тепер відвозять його на остров Крету, на якім буде ожидати він нової судової розправи.

ЮВИЛЕЙ В. ЛУКИЧА-ЛЕВИЦЬКОГО.

В неділю, 19. грудня м. р., відсвяткотано у Львові ювилей 50-літної літературної та громадянської праці Володимира Лукича-Левицького. Почин до цього свята дала „Просвіта". Взяли в ньому участь всі українські національні установи. Хто такий В. Лукич-Левицький? Невсинущий робітник на національній ниві, який у 80-тих і 90-тих роках мин. століття відігравав визначну ролю як талановитий і пильний редактор. Він колись біля „Зорі", яка виходила перед появою Літературно-Наукового Вістника, зумів обєднати майже всіх визначнійших письменників з Великої України, затіснюючи таким чином звязки Галичан з Наддніпрянцями. Тепер В. Л. Левицький живе у Винниках, де провадить нотаріяльну канцелярію.

ЧОЛОВІК ПОВІСИВ ВЛАСНУ ЖІНКУ.

В Бринцях церковних коло Бібрки 30-літний ґосподар Іван Яцишин в ночі задусив свою жінку Марію, а опісля виніс її до стайні і тут повісив. Коли батько вирода в ночі питався його, чому невістка харчить, він відповів, що має катар. Саме тоді він її душив. Опісля старий заснув. Тоді злочинець виніс задушену жінку до стайні. Він зрадився тим, що повішена була поваляна болотом. Значить, мусів перед повішенням поставити трупа жінки на землю. Припертий до муру признався до злочину. Сказав, що зробив це тому, бо жінка не принесла йому ніякого віна. Хотів її позбутися, щоби відтак оженитися з одною молодою й богатою дівчиною. Про це вибалакався перед сусідами. За цей злочин буде він тепер відповідати перед судом. Ось до чого дійшла повоєнна деморалізація...

НАПАД НА ДЯКА.

Недалеко коло Середного Потоку напав на дяка Петра Заяця бандит Йосиф Вітошиньскі і пробив його ножем. Бандит втік, а Заяця відвезено до шпиталю в Дрогобичі. Стан його здоровля дуже небезпечний.

НАЙБІЛЬШЕ РОЗПОВСЮДЖЕНІ МОВИ.

Найбільше розповсюдженою мовою є мова китайська. Говорить нею 435 міліонів людей. Після неї йде мова індуська, якою послуговується 230 міліонів людей. Третьою з черги є мова анґлійська. Говорить нею 165 міліонів людей.

ЗІ СПОРТУ.

ГАРКАВЕНКО ПОБІДИВ В БОСТОНІ.

Послідна борба в Бостон Ґренд Опера Гавз зібрала богато публики. В першій парі Малцевич побідив Стівенса в 29 хвилях. Пат Мкґіл побідив Россеті в 11 хвилях, польський великан Сташак побідив Макґайра в 36 хвилях. В головній парі Гаркавенко побідив Скорського, російського силача перший раз в 18 хвилях а другий раз в 7 хвилях, способом млинка. Публика устроїла Гаркавенкови велику овацію.

ГАРКАВЕНКО БОРЕТЬСЯ В БОСТОН, МАС.

Слідуюча борба в Бостоні відбудеться в Ґренд Опера Гавз, ріг Довер і Вашинґтон ул., в четвер 3-го люgого. Будуть боротися 4 пари. В головній парі буде боротися Гаркавенко з болгарським чемпіоном до побіди.

ГАРКАВЕНКО БОРЕТЬСЯ В ДЖЕРЗИ СИТІ.

В Джерзи Ситі, Н. Дж., Гаркавенко буде боротися 5-го лютого в Викторі Гол, при Гендерсон і Йорк ул. В головній парі буде боротися Гаркавенко. Кромі того будуть боротися ще другі пари.

СВЯТО СТЕФАНИКА.

Заходом „Товариства українських письменників і журналістів" відбулося в неділю, 26. грудня м. р., у Львові свято в честь найбільшого сучасного нашого письменника — Василя Стефаника, незрівнаного автора „Дороги". „Мойого слова" і „Землі". В. Стефаник живе в Русові, снятинського повіту, працюючи біля свойого невеличкого господарства.

ПОЛЬСЬКА МОЛОДЬ.

У Варшаві застрілив студент техніки — Тишка (17-літний хлопець) студентку Ґурну (21-літню дівчину). Ця страшна подія відбулася в Академічнім Домі. В торговельній школі у Варшаві студент Ліпка застрілив директора школи за те, що видав приказ обстригти волосся.

24-ГОДИННИЙ ЧАС В ЦІЛІЙ ЕВРОПІ.

З Берліна повідомляють, що міжнародня конференція для розкладів їзди ухвалила ввести від дня 1-го травня 1927. р. 24-годинний час в цілій Европі.

ЗАСУД СМЕРТИ В НОВІМ САНЧИ.

Кравецький челядник Куруц мешкав в Новім Санчи разом з своїм товаришем Станиславом Ґольцом у одної господині. Оба вони підлюблюблювалися в донці своєї господині. Куруц освідчився о руку дівчини. А коли довідався, що до неї залицяється теж Ґольц, одного разу заманив його на прохід в поле і на очах своєї нареченої застрілив. На днях за свій злочин відповідав він перед судом присяжних. Засуджено його на смерть через повішеннє.

„ПРОЛЄТАРСЬКІ" МАНЄРИ.

Загранична преса подає: Одному з провідних большевицьких ґенералів, Ворошілову, занедужав пес. Він вислав його на лічення до Берліна. Підчас побуту пса в Берліні Ворошілову що дня телеґрафовано про стан здоровля собаки. І це діється тоді, коли головно по містах Рад. Союза богато людей примирає з голоду. Та воно давно відомо, що большевики що иншого говорять, а що иншого роблять.

ЧЕСЬКИЙ ПРУШИНЬСКІ.

В Ужгороді хотів видавати один з місцевих письменників ґазету під назвою „Українська Земля". Здавалосяби, нічого не стане на перешкоді. Виходить-жеж там: „Русская Земля", „Русскій Край". Та ні! Шеф ужгородської поліції Воглідаль заборонив видавати ґазету під такою назвою, бо — мовляв — читач мігби собі подумати, що Підкарпатська Русь повинна належати до України. А оттакі блазни, як цей Воглідаль, розпаношуються тепер на Підкарпатській Україні щораз більше.

ВАРВАРСЬКЕ ВБИВСТВО.

В Перемишлі забив різник Станислав Радзейовскі 22-літню дівчину Стефанію Моспанівну. Вдарив її сокирою по голові з заду і вона згинула на місці. Цей бандит залицявся до неї. Вона відкинула його залицяння, сказала, що має нареченого. Обурений бандит забив її. Після вбивства пішов собі до кіна і щойно пізно в ночі попав в руки поліції.

ПОСТРІЛ ПОЛІЦАЯ.

На днях в околиці Янова старший поліцай Мочарскі хотів вилеґітумувати якогось чоловіка. У відповідь на те цей виняв револьвер, пострілив Мочарського в живіт і втік. В погоню за цим їздили комісарі, а навіть командант воєвідської поліції. Одначе без успіху. Припадково попався він у Львові.

ВБИВСТВО ДИРЕКТОРА.

Дня 13. грудня у Варшаві застрілив поганяч худоби Бертанович директора варшавського товариства асекурації худоби Л. Лятавца. Зробив це на базарі. Коли прибігли поліцаї, вбийник віддав їм револьвер і заявив, що зробив це в інтересі своїх 70 товаришів, позбавлених праці.

ВЕЛИКА БРИТАНІЯ ГОТОВА ДО ВЕЛИКИХ УСТУПСТВ ЗГЛЯДОМ КИТАЮ

ЛОНДОН, 27. січня. — Державний секретар для доміній Емері подав, що британське правительство звернеся тепер до хінських урядів з півночі і полудня та предложить їм дуже лагідні услівя. Емері подає, що ті услівя не можна на разі подати до публичного відома, але заповідає, що вони счудують цілий світ своєю лагідністю, коли тільки будуть проголошені. Емері заявив, що годі собі уявити, щоби ті услівя відкинув хінський уряд. Мислиме це тільки в однім випадку, а то, коли він піддасться цілковито диктатови з Москви, бо та одна не хоче згоди.

Загально пояснюють ті услівя в той спосіб, що всі чужинецькі концесії підуть під державну контролю Китаю, а рівнож будуть знесені екстериторіяльні права в тих розмірах, як це було в Хінах досі практиковане.

ІНТЕРНАЦІОНАЛЬНА БАНДА ЗЛОДІЇВ.

ПАРИЖ, 27. січня. — Париська поліція придержала вкінці Джозефа Джонсона з Кентоки, якого вважають головою великої інтернаціональної банди, яка оберталася в кругах найбогатших людей та вимантила від ріжних людей грубі міліони. Сам Джансон натягнув в Флориді перед двома роками одну вдову на $140,000.

ЧЕНҐ ГОТОВ БУТИ ПРЕЗИДЕНТОМ КИТАЮ.

ПЕКІНҐ, 27. січня. — Ґенерал Ченґ Тсо Лін, бувший бандит, а тепер диктатор Манджурії і творець хінського уряду в Пекінґу, буде вибраний за кілька днів президентом хінської республики. Буде він президентом тої части, яка в його руках. На його території лежить столиця Китаю місто Пекінґ.

ЩЕ Й ДОСІ НЕ МОЖУТЬ ПОГОДИТИСЯ.

БЕРЛІН, 27. січня. — Минають тижні, а щойно тепер вдалося склеїти кабінет міністрів, але й тепер ще не знати, чи він вдержиться. Більшість в кабінеті мають націоналісти, які є монархістами. Входячи до кабінету мусіли вони зложити вперве заяву за республикою. За те жадають вони 4 місць в кабінеті міністрів. Клопіт є тільки що до обсади міністра транспорту. Уряд цей був досі в руках народної партії, яка дає до кабінету міністра заграничних справ Штреземана і міністра торговлі Курціюса. Націоналісти хочуть обсади міністерства транспорту своїм відпоручником а народна партія своїм. І на тім тлі нема згоди, а розгардіяш продовжується.

„ВЕЛИКІ БИЗНЕСИ" НЕ КЕРМУЮТЬ ПРАВИТЕЛЬСТВАМИ.

ЛОНДОН, 27. січня. — Директор Вестмінстер банку говорив на банкеті про вплив великих банків і промисловців на політику уряду. Він перечив тим вісткам, які все ще повторюються в пресі, а навіть в таких великих письменників, як у Велса, що „великі бизнеси" кермують політикою правительства. Ніщо так далеко не відбігає від правди, як це твердженнє — заявив директор. Бо колиб великі бизнеси мали вплив на уряди, то цілком певно ті уряди мусілиб поступати цілком инакше.

КАЙЗІР СВЯТКУЄ УРОДИНИ.

ДОРН, 27. січня. — Бувший німецький кайзер відсвяткував свої 68-літні уродини в присутности своєї родини. Не святковано одначе сего року з такою помпою, як звичайно. Був обід, музика, квіти, а бракувало тільки надії на поворот на німецький престол.

ЗАМЕРЗ У ВОЗДУСІ.

МОСКВА, 27. січня. — Командант летунського відділу Ґаракандідзе вилетів бальоном понад Москву ще в неділю і досі нема відомости про нього. Бальон вхопив вітер і поніс в невідому сторону. Сам летун був легко вбраний і загально думають, що він замерз.

НА КОРОЛІВ ЗАЙШЛИ СЛАБОСТИ.

БУДАПЕШТ, 27. січня. — Молодий принц Отто, син послідного австрійського цісаря Кароля, захорував на запаленнє легких. Він хорує, а в часописях вже розвязують квестію, що то буде, як він помре. Кажуть, що тоді зростуть шанси для другого ярхикнязя Альбрехта, який живе в Будапешті і якого форсує на уґорський трон теперішний премієр Бетлен.

Захорував рівнож на ґрипу румунський король Фердинанд. Хороба та дуже небезпечна з огляду на хоробу рака і дуже лихий загальний стан здоровля короля. Можна надіятися його смерти, а справа наслідства ще не є полагоджена, оскільки ходить о його сина Кароля. Король домагається повороту Кароля назад до Румунії.

ҐАРІБАЛЬДІ ОСТАНЕ В АНҐЛІЇ ЧЕРЕЗ 6 ДНІВ.

ЛОНДОН, 27. січня. — Міністерство дозволило Ґарібальдому на шестидневний побут в Анґлії. Звідси має він поїхати на Кубу, а по дорозі вступити до Америки. Вашинґтонський уряд повідомив свій конзулят в Парижі, що Ґарібальді міг би приїхати до Злучених Держав тільки в гостину на дуже короткий побут. До Італії Ґарібальді вертати не хоче, бо як каже, боїться переслідувань з боку Муссолінія.

ДИСКУСІЯ ПРО ЖІНКИ, ЩО НІЧИМ НЕ ЗАЙМАЮТЬСЯ.

ЛОНДОН, 27. січня. — Ґильберт Честертон і лейді Ронда вели дискусію на тему тих жінок, що проводять час на лінивстві. Проводив тій дискусії Шо, а прислухувалося цему 8 міліонів людей через радіо. Всіх забавляв своїм гумором головно Бернард Шо.

ТЕПЕР ПРИЙМАЄТЬСЯ ЧЛЕНІВ БЕЗ ВСТУПНОГО

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918

SUBSCRIPTION RATES		ПЕРЕДПЛАТА	
Three cents a copy		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіті і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів
За оголошення редакція не відповідає
Телефон „Свободи" 498 Montgomery Тел. У. Н. Союза 1838 Montgomery
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

СИЛА УРЯДУ, А СИЛА НАРОДА

Ще й тижня нема, як американський уряд вигукував гучно-бундючно проти Мексика. В Мексику в той час панували справді чорні настрої. Уряд Мексика, який тепер веде завзяту боротьбу проти римського епископату за земельні маетки, найшовся в тяжкому положенню людини, що має свої руки заняті одною роботою, а тут рівночасно мусить виконувати другу. Напруженнє межи Злученими Державами та Мексиком дійшло до того, що в мексиканських ґазетах писалося про неминуче зірваннє дипльоматичних відносин зі Злученими Державами, ба навіть про можливість війни. Римо-католицькі епископи руки затирали на думку про те, як Вуйко Сем стане своєю зелізною рукою вигортати каштани для католицької ґіерархії.

Здавалося старшині римо-католицької церкви та президентови Кулиджови, що теперішна хвиля якраз підходить на те, щоби починати якусь крамолу з Мексиком. У краю нібито панує загальна охлялість, знеохота, повоєнне росчарованнє. Ніхто не хоче заняти засадничого становища. Богато людий бачить, що справедливість вимагалаби інакшого поступовання зі сторони уряду, але люди не хочуть напружити своїх сил, щоби повстати за те, що вони вважають справедливим. Здавалося, що справді американський народ своєю післявоєнною інертностю дасться втягнути в мексиканське непорозуміннє та буде грішми й кровю обороняти американських нафтярів та католицьких біскупів.

Але сталася мало ждана річ. Американський народ, який від кінця війни не проявляв більшого зацікавлення суспільними справами, нагло пробудився. Проти зривання з Мексиком заговорили наперед відважно американські ґазети, відтак провідники церков, відтак ріжні суспільні діячі та політики. Велику службу в сьому згляді сповнив знова сенатор Бора та ґрупа поступовців з Ла Фолетом на чолі. Коли нарешті заговорили навіть професори американських колеґій, відомі з того, що заголокані, вони хочуть жити низче трави, тихше води, всі побачили, що народови вже терпець рветься.

Побачив се американський уряд і в одну мить завернув дишлем. Як одного дня, здавалося, шаблею дзвонив, так зараз виняв мирову пальмову галузку й заговорив про відданнє справи під мировий суд. Президент Кулидж ще щось протестує проти арбітрації, що мовляв як його не послухають, то Мексико набере переконання, що американський народ не піддержує свого президента, але американський народ на такі дрібні річи не звертає уваги. Американське громадянство заявилося проти зривання зносин з другою державою за інтереси нафтярів і біскупів, і заявою свого становища примусило уряд змінити свою політику.

ДР. ЙОНАС БАСАНАВІЧІЯ

(В память 75-літних уродин воскресителя литовського народа)

Д-р Йонас Басанавічія є тим для Литовців чим є Тарас Шевченко для Українців. Нема на цілій кулі земській такого свідомого Литовця, який не знавби про його діяльність як нема такого Українця, який не знавби, ким був Шевченко.

А яке поважаннє має литовський нарід до д-ра Басанавічія видно вже з того:

Комітет вшановання річниці 75 літних уродин а з тим і пятьдесятьліття суспільної праці д-ра Басанавічія видав відозву, щоби ті примірники литовських часописей, які будуть присвячені памяти і ювилею Басанавічіюса, були вільні від всяких партійних спорів, щоби в них не містити таких політичних артикулів, які розєднювали би литовський нарід і ділили його на ґрупи.

І всі, без огляду на політичні чи другі ріжниці згодилися на це і виконали своє зобовязаннє.

Д-р Басанавічія уродився 23 листопада 1851 р. в землі сувалській на Литві. Були то тяжкі часи для Литви. Московська неволя добивала останки литовського духа. Всьо, що тільки мало якунебудь звязь з литовською духовою відрубностю, було важко переслідуваним. Для Литви настали ті самі часи, які панували на Україні за часів Валуєва, який видав смертельний засуд на український нарід, його історію і культуру. Як на Україні так і на Литві заведено острий поліцейський режім. Литовське слово було заборонене. По литовськи не можна було друкувати подібно як не можна було друкувати українських книжок на Україні. Хто тільки посмів цему режімови противитися і підносити голос в обороні своїх прав, того сейчас висилали на далекий Сибір. Така доля стрінула всіх свідомих литовських інтеліґентів. Щоби можна було дістати Литовцеви урядову посаду і який такий хліб, треба було кривити душею. Особливо московський уряд глядів за тим, щоби литовська інтеліґенція не стикалася з простим народом. Він знав, що простий нарід без освіти не зробить нічого. Тим, що вирікалися свого народу уряд давав титули і високі посади, а тих, що з ним держали, тяжко переслідував.

До таких, що держали з литовським народом належав в тих часах д-р Басанавічія. Будучи учеником ґімназії дразнив він всіх Москалів називаючи себе Литовцем, а цего Москалі не терпіли. Басанавічія вже тоді мав такий вплив на молодіж, що згромадив біля себе значний гурток молодих литовських патріотів.

Скінчивши ґімназію з відзначеннєм пішов в Московщину на університет, звідки повернув в 1879 р. як доктор медицини.

На університеті його вплив був рівнож великий, бо в тих часах загального винародовлення він високо ставив литовський національний прапор. Весь вільний час пересиджував він по бібліотеках і віддавався студіям старовини, шукаючи за відомостями про Литву і литовський нарід. Колиж приїзджав на вакації до рідного краю, ходив по селах і збирав народні пісні, байки і оповідання записуючи їх в народнім говорі. Видана ним збірка є неначеб святою книгою Литовців.

Від молодости мав він великий нахил до свободи. Коли в 1879 р. балканські народи повстали, щоби скинути турецьке ярмо, всі свідомі Литовці станули по стороні поневолених. Побіди Славян піднесли на дусі Литовців, бо і їм заблисла надія, що й їм вернеться колись воля. Д-р Басанавічія так одушевився цею визвольною війною, що пішов до Болгарії і боровся разом з Болгарами за їх свободу. Між ними остав він якийсь час і здобув і там поважаннє і любов. Там хотів він пізнати ті дороги, якими йшов болгарський нарід до визволення. Д-р Басанавічія хотів пізнати ті дороги, щоби їх потім перещепити на литовський ґрунт.

Цілу суспільну діяльність д-ра Басанавічія ціхує одна головна риса: він всіма силами здержував роздробленнє литовського народа на поодинокі ґрупи, він тільки обєднував його. Був далеким від всякої партійности. Теперішне поколіннє моглo би під тим оглядом дуже богато від него навчитися.

Найбільшою заслугою д-ра Басанавічія є те, що він перший почав видавати перший литовський часопис „Авшра" („Ранна Зоря"). Цей часопис відограв надзвичайно велику ролю в історії відродження литовського народу. Він пояснив народови, хто він є, ким і за що закутий.

В Литві не можна було друкувати по литовськи, тому цю газету друковано в Німеччині, а звідтам перевожено секретно до Литви і тут таємно її поширювано. Часопис той розкривав перед народом світлу минувшину Литви і взивав Литовців витревати при своїй мові, вірі, звичаях і обичаях.

На поли науки положив Басанавічія рівнож великі заслуги. Він заложив Литовське Наукове товариство, якого предсідателем є ще й сегодня. Це товариство видало його збірку народних литовських пісень і опвідань. Його наукові праці з минувшини мали великий вплив на розбудженнє національного духа.

Коли вибухла перша російська революція в 1905 році Басанавічія старався використати цю хвилю до висвободження литовського народа. Він був творцем тодішного Великого Литовського Сойму. Він перший, коли другі боялися, підписав резолюцію, в якій домагався від царя автономії для Литви.

В суспільній роботі, науці і публіцистиці положив д-р Басанавічія такі великі заслуги, що годі їх тут вимінювати, бо на це місце не дозволяє. Як його обожає литовський нарід найкраще пізнати по тім, що йому ще за життя поставили в Ковні величавий памятник та що на його честь уложено народний марш і богато пісень.

Його шанують в Литві так як шанують браття Українці свого національного поета Шевченка.

На конець згадаю, що д-р Басанавічія живе в Вильні. Не хотів покинути того литовського серця, коли його загарбали Поляки. Живе він там посивілий, стереже народних святощів і слави тої землі, на якій колись в братній згоді і любові жили разом в дружбі Українці, Литовці і Білорусини.

Казис Відікавсказ.

Филаделфія, Па.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ.

І. Гр—ий, Портедж Де Ля Прері, Манітоба. — Пишіть і присилайте. Як що вартісне, помістимо.

Юліян Спринський, Рочестер. — Найкраще висилати жертви через Обєднаннє, бо з цей спосіб маємо контролю над тим, скільки збирає на край Америка а рівнож заощаджуємо на видатках висилки грошей. На памятник Франка висилається на адресу: Центробанк, щаднича книжка ч. 7910. Львів, ринок ч. 10, І. поверх.

„Цікавий". — Великі букви „ей" „ді", які Ви стрінули по числі в англійській книжці, се скороченнє латинських слів „анно Доміні" себто „року Божого". Вони означають, що цифра коло них подає рік по Рождестві Христа, а не перед Різдвом. Такі послідні означується великими буквами „бі" та „сі", які значать „Біфор Крайст".

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

ДОГАСАЮЧИЙ ТАБОР ЗНЕВІРИ.

Недобитки ґалицького москвофільства відбули в першій половині грудня зїзд („собраніе") „общества ім. Качковського". Постягалися до Львова фамілії галицьких „червонорусскихъ" з блищими і дальшими кревними та підсусідками, щоби показати світови, що війна, революція та могутній здвиг нації нічого їх не навчили. Живі трупи... А всеж, і на цей зїзд живих трупів вдерся подув свіжого воздуху; піднеслися голоси, що „общество" є пережитком, що воно зовсім непотрібно розбиває просвітянський рух, що його видання це туманення читачів, що найрозумнійший вихід для „общества" злитися з „Просвітою"; що етимольоґія у виданнях „общества" є нісетницею. Одначе мамути не послухали молодих москвофілів. Вирішили заковязнути зі своїми „началами". Молодші з „собранія" демонстраційно вийшли, а живі трупи вибрали собі управу „общества", на чолі якої поставлено д-ра М. Глушкевича. Він відмовлявся від цего „гонору" бути командантом побілених гробів, та це не помогло. При цій нагоді мусимо зазначити: Австрія своїм диким, безгрузним переслідуванням москвофільських діячів (Талерґоф, Терезієнштадт) законсервувала нам на кілька літ довше табор зневіри. Бо люде, що мучилися по таборах інтернованих, ніяк тепер не хочуть погодитися з думкою, що вони даром страдали. А так воно є: тепер говорити про „адін" народ можуть тільки божевільні люде.

ЖЕРТВЕННІСТЬ АНГЛИЦІВ НА РЕЛІҐІЙНІ ЦІЛИ.

За останній рік зложили протестанти в Англії на самі місійні цілі 2 міліони фунтів стерлінґів. В тім самім часі американські протестанти зложили на місійні цілі 50 міліонів долярів. Така велика жертвенність протестантів на місії своїх церков у чужих краях. Крім цього жертвують вони на свої церкви. І не треба думати, що це роблять богаті люде. Ні, це масова жертвенність.

В. Будзиновський.

СТРАШНА БАБА
— АБО —
ДОМІНУС ВОБІСКУМ!

Оповіданне.

(1)

Під боком города Львова засновано ще в княжих часах католицько-німецьку кольонію Лембурґ. Кольонія дістала повну правно-державну автономію. За польських часів її право доповнено широкими господарськими привілеями, яких не мало жадне инше місто Галичини; яких не мав сусідний український княжий Львів. Завдяки сим привілеям Лембурґ став могутнім торговельним осередком на промежині Сходу і Заходу Европи. Завдяки сему в Лембурзі розвився богатий купецький і ремісничий стан.

Згодом католицько-німецька управа міста стала до Лембурґа впускати й некатолицьких купців, ремісників, даючи їм всі права міщанина, з винятком таким, які основними законами сеї вільної кольонії були звязані з реліґійним культом, з реліґійними церемоніями. Повні права міщанина міг мати тільки той, хто міг виконувати реліґійний культ основателів і панів Лембурґа — себто — католик. Між иншими некатоликами Лембурґ дістав також українських, тоді ще православних міщан. Головна їх сила перенеслася до Лембурґа мабуть з упавшого і заниділого Львова. Ті Львівчики перенесли з собою до Лембурґа також назву свого дотеперішного осідку і Лембурґ стали звати Львовом. За приміром Українців пішли польські іміґранти Лембурґа, так що назва Львів ставала в Лембурзі щораз загальнійшою.

В часі найсильнійшого господарського розцвиту на межи пятнацять і шіснацятьсотих років у Лембурзі було чимало богатих та славних українських купців і ремісників. Між Українцями згуртованими в церковнім братстві на передове місце висувався, не лиш розмірами свого підприємства і богацтвом, але й патріотизмом молодий золотар Іван Коралевич. Коли ще оженився, то люди гадали, що до повного щастя йому вже нічого не хибує. Люди мусіли так думати, бо Настя була першою красунею в місті, дуже добра ґаздиня і між всіма українськими дівчатами Лембурґа найпобожнійша. І Коралевич, ще заки оженився, гадав, що буде мати рай на земли. На жаль, по вінчанню дуже скоро показалося, що хочби дівчину не знать як добре знав, то і рідні батьки дівчини ніколи не вгадають, яка вона буде, коли вже вийде з під батьківської опіки і стане власною ґаздинею, побіч мужа своєю панею в своїй хаті.

Коли тільки Настя стала Коралевичевою, вона зараз показала, що хоче бути справжньою ґаздинею. Ціле домашне господарство взяла в свої залізні руки. Зразу Коралевич вдоволений був з того, бо міг весь свій час і всі свої думки посвятити своїй робітни і свому кра мови. Але незабаром додумався до того, що жінка в своїй енерґії переборщує. Що хвилі прибігали до него, то наймит, то наймичка пожалуватися, бо пані майстрова тільки вередує, кричить, лає, ганьбить і без причини бє по лици. Раз і золотарський челядник, хоч до него майстрова не мала ніякого права, прибіг до Коралевича і показав пять пальців Коралевичової відбитих на його лици. Не скоро вступився майстровій з дороги, отже вона, своїм звичаєм, вдарила його. Коралевич пішов до жінки.

— Настуню! — промовив. — І худоби не бється без причини. Челядь не худоба. З людьми треба по людськи...

— Добре, добре! — жінка відповіла з криком. — Від нині буде инакше. Коли так хочеш, то від тепер я буду наставляти моє лице. Нехай челядь бє по писку мене, твою жінку!

В тій хвили увійшла наймичка. Коралевичева станула перед нею і крикнула:

— Дай мені в писок. Але що добре!

Наймичка неначе задеревіла. Стояла неподвижно і тільки очима питала майстра: „що це значить?"

— Бий! — майстрова кричала, — бо сама дістанеш за непослух.

Коли дівчина ні оком не моргнула, Коралевичева замахнулася і вдарила дівчину так, що вона заллята кровю впала на землю. На вид крови Коралевичеву напав такий жах, що вона втікла до своєї комнати, заперлася і до вечера ніхто не бачив її. Молилася. На другий день пішла до церкви. Коли вийшла з церкви, не зараз вернула до хати. Куди ходила, дома ніхто не знав, але Коралевич відітхнув, бо ті, що також були в церкві, переказали йому, що жінка довго сповідалася.

— Кається, — Коралевич подумав. — Може й поправиться. Нема нічо злого, що на добре не вишло би. Коштом наймички буду мати в хаті супокій і челядь добре на тім вийде.

Коралевичева вернула до хати аж в само полудне і зараз куховарці провалила голову поліном, та в пекарни потовкла всю порцелянову й глиняну посудину.

Золотар вже більше за челядию не обставав, бо не хотів ще більше розвірювати своєї Настуні. Право картати і бити службу, право викидати наймитів та брати нових, перейшло виключно на жінку. За сим правом пішли инші права жінки з одночасним обмеженнєм прав мужа і господаря. Господар терпів усе те для домашнього супокою. Вже й заміток не робив ніяких, бо знав, що то ніщо не поможе, але ще й навпаки, жінка на злість зробить ще гірше. Прийшло до того, що господар втратив право спитати, на що її потрібні жадані нею гроші, або що вона зробила з тими грішми, які вже була взяла від него. Коли раз спитав був, відповіла коротко, що на Боже. Другий раз сказала, що на горівку. Мав за кождим разом почути таку відповідь, волів не питати. Довго не питав, бо як на него, то ті гроші звичайно не такі були великі. Але коли й невеликі суми ставали частійшими і гроші вже коли раз взяла більшу квоту і плили, не знать на що, як вода; за пару днів прийшла по ще більшу, він не втерпів:

— На що ти, Настусю, викидаєш тільки гроший?

— На Боже! — крикнула. — Чейже не пропиваю.

— Нині не дістанеш, бо не маю. Нині гроші потрібні мені на матеріял.

Жінка трісла дверми і вийшла.

— Чи вже я не даю досить на Боже? — золотар подумав. — Як так далі піде, то збанкротую.

Взяв шапку і пішов до церкви, до брацтва. Питав попів, питав братчиків, але ніхто з них не знав, щоби Коралевичева дала щось колись на Боже. Гадаючи, що жінка може виносить гроші за місто, пішов за міські мури. Але ні в Онуфреївській церкві, ні в Юрі, ні в инших церквах передмість Лембурґа Коралевичевої ніхто ніколи не бачив.

— Що вона з грішми робить? — ломив собі голову, вертаючи до хати.

Сонце вже сходило в низ, бо заки обійшов усі церкви і монастирі, пройшло богато часу. До хати загадав вернути аж в ночи, коли жінка вже ляже спати, бо боявся, що як прийде скорше, то готово прийти до якої острої перепалки. На вечеру, замість до хати, пішов до винярні, в котрій сходилися братчики. Сів у кутику за порожним столом та казав принести собі жарену гуску і кухлик вина. В другім куті сиділа старшина брацтва. Побачивши, що увійшов Коралевич, братчики понахилювалися над столом, постулювали голови до купи і тихцем щось радились. Пошушукали, повідхилялися і знов стали розмовляти голосно про се й те. По хвилині найстарший з товариства, римарський майстер підвівся і підійшов до Коралевича.

— Ти, Іване, чому не присівся до нас? — спитав. — Може й не схочеш, щоби я коло тебе сів?

— Не присівся, бо при вашім столі весело, а мені нині не до сміху. Як ласка, то присядьтеся. Може мені порадите що на мою біду.

Старший братчик глянув на Коралевича допитливо і сідаючи спитав:

— Чи не маєш ти якого клопоту з жінкою?

Коралевич троха не відскочив, бо те питаннє неначе вжалило його.

— Вже й ви знаєте? Знаєте, куди вона носить?

— Куди вона носить і що носить, не скажу. Але знаю, куди ходить. Ціле брацтво знає. Саме про те ми при тім столі балакали, коли ти неначе не доглянув нас. Соромно тобі? А може й ти сам позволив?

— Скажіть же, що ви знаєте! — Коралевич скрикнув трівожно. — Скажітьже, що знаєте! Може пустилася?

— Як би таке, то я не питав би тебе, чи ти позволив. На таке не дістане дозволу жадна жінка від свого мужа. Але вже були такі, що жінці позволили ходити... замість до церкви...

Коралевич сполотнів. Хвилю сидів неподвижно, німо вдивляючися в римаря. Тепер він вже вгадав, кому його жінка дає на Боже його працю. На його тіло виступив піт.

— Вона може ходить до косцьола? — спитав. — Ви бачили, може ще хто бачив?

— Бачили наші жінки. Вони були цікаві, чому від довшого часу ваша Настя не показується в церкві, отже стали стежити. Вона бігає до польської катедри. Не тільки що неділі, але й що днини. Не сором тобі? Ти, один з перших між нами, терпиш таке?

— Я нічого не знав про се.

— Хиба так. Тепер, гадаю, забороних.

— Заборонити, заборонію, але чи се поможе? Я вже й так маю пекло в хаті, буде ще більше. Гадаєте, що послухає? Буде ще гірше!

Коралевич став розказувати, яке в него пекло та куди й защим злазив нинішну днину.

— Спасай свою працю, спасай душу жінки, спасай свою честь, спасай нашу віру. До косцьола не пусти її більше, хиба по власнім трупі.

(Дальше буде).

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

НАС НЕ ЗАСТРАШАТЬ.

Нема відай у нас більшого релігійного свята, як свято Рождества Христового. В той день нам здається, що до нас прийшов Христос, прийшов нас відкупити, людський гріх стерти, правду нам голосити, неправду валити, правдиву любов серед нас голосити. В той день серце кождого християнина наповняється любовю до всіх людий. Нам здається, що цілий світ радується з нами, що в небесах ангели співають: Слава во вишніх Богу, а на землі мир", та що навіть німа скотина на коліна паде, як колись у яслах у Вефлеємі над малим Дитятем.

В то свято любови ми дістали від епископа Богачевського дарунок не любови, а дарунок ненависти: в той день він видав своїм священикам приказ читати в церквах проклон на людий, які йому не милі, які вчили свого брата, як ломати кайдани неволі, як гуртуватися в одну громаду, як оборонятися від ворога.

Нагадується мені на сей вид біблійна подія Рождества Христового. Нагадуються мені ті заходи, які при Різдві Христа робив цар Ирод, щоби зловити в свої руки Дитя Ісуса. Як він видав приказ вирубати в пень маленьких дітий, сподіючися в сей спосіб знищити правду й справедливість у світі.

Нагадуються мені ті зусилля Ирода тепер, як я бачу, як наші поборники правди й справедливости пробують вбити в дитинстві правду, яка серед нас зародилася. Наш народ з тяжким трудом бореться проти неправди і неволі, ломить кайдани, які на нього вложили наїздники нашої землі, а ворог усіх сил докладає, щоби зломити в нас охоту боротися за свої права. Проклон, се один з многих способів, яких він уживає.

Чи вдасться йому застрашити нас проклоном? Чи буде мати церковний проклон такий вислід, якого собі наші противники бажають? Чи застрашить він нас, віруючих людий, від тої дороги оборони наших прав, на яку ми вступили? Чи почувши церковний проклон, застрашимося ми, покинемо свою постанову, знехтуємо ухвали церковного конґресу в Филаделфії та підемо цілувати руку того, що нас проклинав, просити його о прощенне, заплевняти за своє навереннє?

Я зовім певний, що сього не буде. Нагінка з виклинанням не принесе тим, що таких способів уживають, ніякого хісна. Історія вже доказала, що на культурні народи виклинаня не ділають. Нас виклинають тому, бо нас уважають за дикунів. Вони помиляються і тепер вони самі побачуть, що виклинання зроблять вражіннє зовсім не таке, яке вони собі представляли. Не помогла нагінка Ирода за новонародженим Христом, не поможе нагінка, яку епископ розвів на людий, які збираються нас до боротьби за наші права. Проклонами нас не відстрашать. Ми виконаємо кожду постанову филаделфійського церковного конґресу та хочби проти не знати якого спротиву добємося до своєї повної побіди. А наша побіда буде правдива, українська й християнська.

В. Дроботій.

ПРИЗНАННЄ.

В одну суботу почув я в Ню Йорку небувалу чутку. Люди шептали собі рідку, просто неймовірну, новину. Казали, що наші священики мають виклинати всіх людий, які брали участь в українськім церковнім конґресі в Филаделфії. Чутка була така неймовірна, що я в неї не міг повірити. Невже можливо припустити, щоби хтось уживав у 20-ім століттю сього способу, якого уживали в темні віки середновічча? Та щоби хтось уживав проклону в найбільше поступовій державі світа?

Чутка була, словом, така неймовірна, що на слідуючу неділю я пішов до церкви, щоби на власні уха почути сю нечувану чутку. Але заповідженого проклинання не було. Я сказав собі тоді: таки ти добре передбачував. Таки такі річи в 20-ім століттю неможливі. Таки такі річи можливі хиба серед африканських Муринів, але не серед культурних народів Америки.

Але на своє велике здивованнє я чую в кілька днів, а відтак і в газеті читаю, що справді деякі священики якийсь проклон у своїх церквах відчитали. Довідуюся відтак від моїх знакомих по сусідних парохіях, і чую, що й там не в усіх читали сливний проклон епископа Богачевського. В деяких церквах священик лишень перепровів загально, що від дістав лист від епископа з виключеннем з церкви учасників церковного конґресу, але імен не подав.

Сей факт, що деякі священики письма епископа з проклоном не відчитали, мимо епископського наказу, доказує мені з повною певністю, що навіть священики його власної церкви признають, що проклинання було нерозумним поступком. Инчими словами, воно пасувало на середні віки, але не на наші віки освіти й критичної думки. Воно може пасує на дикарів у лісах-пралісах Африки, але не на поступові Злучені Державии. Самі священики своїми поступками се доказують.

Іван Тимків.

ДО НАШИХ ПОКУПЦІВ.

Отсим повідомляємо наших Шан. Покупців, що книжок за посліплатою (C. O. D.) з засади нікому не висилаємо.

Книжок на кредит також не висилаємо.

На такі листи, в котрих є замовлення на якісь книжки, а нема долучених рівночасно гроший (або віродостойних чеків чи моні-ордерів) за замовлені книжки, відповідати не будемо.

Всякі книгарняні замовлення полагоджуємо лише за попереднім надісланнєм належитости.

Книгарня „Свободи".

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

РОЧЕСТЕР, Н. Й.

Лагодять баль на ціль Сиротинця при У. Н. Союзі.

В нас виринула думка скликати місцеві відділи Українського Народного Союза, щоби урядити спільний баль на Сиротинець при Українськім Народнім Союзі. На збори в сій справі зявилися делеґати всіх відділів, кромі одного сестрицтва та одного товариства. Наради не тревали довго, бо думка стрінулася відразу з прихильним осудом усіх делеґатів. Ухвалено спільне підприємство: спільний баль відділів Українського Народного Союза. Баль сей має відбутися в суботу, дня 19. лютого на Амалгамейтид Гол при улиці Клинтон.

Коли делегати балевого комітету пішли нанимати сю галю, заряд галі заявив їм, що звичайна ціна за галю на баль виносить 70 долярів, але з огляду на те, що баль відбудеться на дохід такої благородної цілі, як сиротинець, то заряд пустить галю за 35 долярів. Коли комітет побачив, що навіть чужинці признають благородність цілі, то він тим більше упевнився, що й Українці признають те саме та поспішать на сей баль великою громадою. Вступ на баль встановлено дуже низько, бо всего 50 центів, і сего видатку певно ніхто не відчує як тягару, коли чужинці тратять за один вечір для нас, їм зовсім чужих людий, 35 долярів.

Н. Стрілець.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Свято Злуки Українських земель.

Дня 23. січня тов. Січ в Ню Йорку обходило осьмилітну річницю злуки Галичини з Великою Україною. Хотяй жадних особливих приготовань не роблено, хотяй жадної програми не укладано, то однак свято це не могло краще випасти. Січові члени і гості, які зайшли на це свято, самі з поміж себе створили й приготовили програму академії.

Свято почалося короткою промовою курінного отамана Н. Воробця. який в кількох словах представив значіння свята.

Довшу промову виголосив гром. В. Кедровський. Бесідник зазначив, що свято злуки українських земель з 1919 р. є тільки повтореннем історичних подій, які вже перед тисячу роками були здійснені в історії розвитку українського народа. Минає майже тисячу років, як Володимир Великий обєднав був всі українські землі під одним могучим скиптр. Були і пізнійше спроби привести до злуки українські землі за часів славної Козаччини і коли будемо шукати в початках за причинами, чому українська держава не могла удержатися в цілости, то знайдемо їх в нещаснім географічнім положенню нашої землі. Будучи отвертою брамою для Азії, мусіла вона безустанно зводити боротьбу з дикими ордами Татар та инших Монголів, які свій похід на схід значили ґрабунком і кровю. В пізнійших часах знова Польща і Московщина розтягала свої сіти на українські землі зрадою та підступом, котрі то події повторилися на наших очах. Так отже, обходячи сегодня свято злуки, мусимо памятати на ті зовнішні небезпеки, які так довго будуть загрожувати нашому істнованню, як довго український нарід не буде так сильний і зорганізований, щоб міг звести рішучу боротьбу і раз на все розправитися зі своїми ворогами.

Відтак забрав слово гром. Ревюк. Бесідник показав на історії других народів, які сесвікові зусилля зужили вони, щоби збирати свої розбиті землі. Німеччина, Італія, Еспанія і кожда просто велика держава потратила сотки літ на переведення обєднання в одну соборну державу. Тому отже український нарід обходячи свято злуки, яке не увінчалося успіхом, не може і не сміє упадати на дусі із-за хвилевої невдачі. Лише слабодухи і ті, що не принесли для сеї ідеї жадної жертви, можуть говорити, що такого свята не потреба. Сегодня ми обходимо не сам зверхній факт злуки, але сміліїсть, відвагу і пориви тих, які стали до боротьби для цеї цили. Ціль наша не осягнена, але ми злучені серцем, душею і думками в одну велику сімю, а се для осягнення самостійности, для будови держави більше важне, ніж зовнішні обставини.

По промові гр. О. Ревюка Січовики відспівали кілька стрілецьких пісень і на тім покінчено офіціяльну частину свята. Найбільшу несподіванку приготовив наш відомий диригент Кириченко зі своїм хором. Поодинокі члени хору зайшли на се свято як і инші громадяни, не думаючи о тім, що їм прийдеться співати, та однак диригент їх, видячи, що майже всі члени хору є присутні на святі, створив сейчас хор, який чудово відспівав кілька пісень. Гром. Ординський сольом відспівав дві народні пісні.

Підчас свята заряджено збірку на фонд оборони доброго імени українського народа, загроженого злобною агітацією з приводу процесу проти вбийника С. Петлюри, і зібрано на сю ціль 60 долярів, які сейчас переслано через Обєднання в Филаделфії.

Без великого розголосу, та шуму, свято се улаштоване Січовиками, із річевими промовами, прекрасними солями, чудовими піснями членів хору Кириченка, залишить на довго в памяти присутних як найкращі враження.

Учасник.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА.

Голос народа.

Заходом місцевого комітету, вибраного попередно для оборони церковного майна і для упорядковання спорів, які зайшли між громадою а епископом Богачевським, відбулися збори парохіян дня 23 січня в галі Т-ва Укр. Амер. Горожан.

На збори прибуло маса народа. Наради відчинив гром. Коцюк, який провадив зборами.

Гром. Коцюк представив теперішне положеннє, в якім находиться греко - католицька церква в Америці, згадав за церковно-народний конґрес та представив хід процесу громади з епископом.

Справу викляття, чартеру і нашої оборони перед терором епископа обговорив обширно гром. Грицей. Він представив, що справа чартеру застрягла хвилево тому, що нас всіх, які в імени громади домагаємося прислугуючих нам після американської конституції прав, представлено як большевиків. Тому саме треба нам зібрати оригінальні підписи парохіян, щоби доказати перед судом, що це загал процесується з епикопом, а не одиниці. Рівнож здав гром. Костецький звіт фінансовий.

На зборах перейшла одноголосно ухвала, щоби церковна громада в Филаделфії придержувалася всіх ухвал церковного конґресу та піддержала вибраний на конґресі комітет матеріяльно і морально.

Рівнож ухвалено не давати в катедрі ніяких жертв, як довго не зміняться обставини.

От. Скроцький пояснив справу виклять цекровних та заявив, що викляттє епископа Богачевського не може мати ніякого значіння, бо воно не є оперте на канонічних основах. „Вправді, — казав о. Скроцький — „що вже за те, що я вам кажу, може епископ мене виклясти, але я не можу говорити инакше, а тільки те, що правда".

На зборах зібрано $61.30 на дальшу боротьбу.

Дармограй,
Костецький, секретарі.

ПОІМЕННИЙ ВИКАЗ ЖЕРТ

НА СИРОТИНЕЦЬ-ЗАХИСТ УКР. НАРОД. СОЮЗА

за місяць грудень 1926 року.

ВІДДІЛ -1.

Бр. св. Андрія, в Шамокін, Па.

Жертва з каси відділу	$ —
Жертви від части членів проголошено	
Діслано від членів	$44.00
Разом	$44.00
Горощак Яків	$1.00
Альбертинас Казимир	1.00
Басалиґа Емілія	1.00
Барна Ева	1.00
Бендас Марія	1.00
Челак Теодор	1.00
Челак Марія	1.00
Демчко Мойсей	1.00
Дудра Стефан	1.00
Демчко Соломея	1.00
Дяк Стефан	1.00
Дяк Володимир	1.00
Ґіґович Йосифа	1.00
Ґрич Анна	1.00
Ґоґоць Петро	1.00
Каня Юрій	1.00
Копистянський Лука	1.00
Колодій Михайло	1.00
Корбич Роман	1.00
Купчик Іван	1.00
Курилів Василь	1.00
Кемпчинський Лука	1.00
Кропиляк Стефан	1.00
Каня Таціянна	1.00
Мазур Михайло	1.00
Нестерик Михайло	1.00
Свентик Франко	1.00
Старищак Олена	1.00
Старищак Петро	1.00
Воргач Андрій	1.00
Войтович Марія	1.00
Віслоцький Гарасим	1.00
Жук Григорій	1.00
Єзуско Марта	1.00
Котаньчик Юстина	1.00
Малиняк Анна	1.00
Меца Фотія	1.00
Піх Іван	1.00
Рапавій Анастазія	1.00
Смалець Іван	1.00
Козяр Василь	1.00
Олесньович Параска	1.00
Хомяк Павло	1.00
Челак Анастазія	1.00

ВІДДІЛ 5.

Бр. св. О. Николая в Асторії, Л. Ай., Н. Й.

Жертву з каси відділу і від части чл. проголошено.	
Діслано від членів	$5.00
Разом	$5.00
Багриновський Мих.	$1.00
Багриновський Антін	1.00
Бреславський Йосиф	1.00
Мазурик Олекса	1.00
Пукиш Василь	1.00

ВІДДІЛ 7.

Бр. Сашествія св. Духа в Мекаду, Па.

Жертва з каси відділу	$ —
Жертви від членів	28.75
Разом	$28.75
Багрій Іван	$1.00
Пухир Петро	1.00
Грицковян Іван	1.00
Чижовський Ілько	1.00
Гладиш Антін	1.00
Яворський Петро	1.00
Когут Іван	1.00
Капітула Дмитро	5.00
Кавула Іван	50
Кот Михайло	50
Костів Йосафат	1.00
Мазур Віктор	1.00
Офца Людвік	25
Пласконос Теодор	50
Присяжний Іван	25
Рос Іван	1.00
Решетар Петро	1.00
Рос Франко	50
Шашко Петро	50
Тима Андрій	25
Хвалик Федор	1.00
Качмар Федор	50
Качмар Іван	1.00
Ністрян Николай	2.00
Майхрук Никола	1.00

ВІДДІЛ 10.

Тов. ім. Бончевського в Ансонії, Конн.

Жертва з каси відділу	$ —
Жертви від членів	5.00
Разом	$5.00
Кривоніс Гриць	$1.00
Кувяк Олена	2.00
Завідняк Мілько	1.00
Н. Н.	1.00

ВІДДІЛ 12.

Бр. св. Андрія в Йонкерс, Н. Й.

Жертва з каси відділу	$ —
Жертви від членів	$29.00
Разом	$29.00
Баволяк Юстина	$1.00
Цюрик Варвара	1.00
Чеплій Михайло	1.00
Дошна Андрій	1.00
Дубянський Афтанас	1.00
Фецко Семен	1.00
Федак Павло	1.00
Фецко Іван	1.00
Федорчак Захар	1.00
Гаврильчак Теодозія	1.00
Ямбра Юрій	1.00
Корінь Андрій	1.00
Корінь Артемій	1.00
Клап Евдоким	1.00
Лучковець Дамян	1.00
Момот Петро	1.00
Морох Федор	1.00
Русинко Теодор	1.00
Стасяк Семен	1.00
Спяк Іван	1.00
Урбан Кондрат	1.00
Васічко Назар	1.00
Збоян Йосиф	1.00
Хомяк Іван	1.00
Обух Марія	1.00
Буґель Анна	1.00
Дячик Стефан	1.00
Шашкевич Антін	1.00
Заремба Катерина	1.00

ВІДДІЛ 37.

Сестрицтво Любов в Елізабет, Н. Дж.

З відділу жертвовано повний дохід з балю на річ Сиротинця	$82.10
Жертви від членів	36.90
Разом	$119.00
Федунка Евдокія	$1.00
Ґерена Марія	1.00
Ґондович Агафія	1.00
Рудніцька Марія II	1.00
Капащук Агафія	1.00
Кацюбська Анна	1.00
Пришляк Анна	1.00
Яцків Олена	1.00
Пілат Домка	1.00
Атаманчук Анна	1.00
Чечель Паранька	1.00
Чіґер Марія	1.00
Горін Анна	1.00
Ґенеґа Анна	1.00
Іска Анна	1.00
Кобрин Танька	1.00
Кобрин Евдокія	1.00
Киценюк Агафія	1.00
Костишин Текля	1.00
Красновська Агафія	1.00
Климко Ева	50
Лукасевич Текля	1.00
Могила Зофія	1.00
Могила Катерина	1.00
Нагребецька Параня	1.00
Огар Настя	1.00
Погранична Анна	1.00
Попо Анна	1.00
Рудницька Марія	1.00
Рудніцька Марія I	1.00
Солтицька Розалія	1.00
Скоренька Антоніна	1.00
Сташко Евдокія	1.00
Бушка Марґарета	1.00
Фуртас Зофія	1.00
Кардаш Евдокія	1.40
Возняк Крестина	1.00
Петришин Анна	1.00

(Дальше буде).

На питання учителя, як розмножуються жаби, малий Івась відповідає: Так, що скакають.

РАДІО.

Радіотехніка стала останніми роками одним з найголовніших чинників світового економічного та технічного життя. На найдальші простори люде при допомозі радія порозуміваються взаїмно, кожний великий корабель на морі має свою радіостацію, якою подорожні можуть користуватися і надати і відбирати вістки від тих, що остались на суші, кожна виправа в далекі, незвісні краї бере зі собою радіо, щоби не тратити звязку зі світом, щоби все давати відомости про себе.

Радія не винайшов один чоловік, так само, як і инших технічних й культурних здобутків, якими ми сьогодня користуємося, не винайшов один чоловік, а треба було цілого ряду відкрить і досвідів в техніці, щоби дійти до того стану, в якому ми їх сьогодня бачимо. Возьмім пр. залізницю, автомобіль, пароплав або електричне освітлення. Хто вчився в школі фізики, подумає зразу про великих фізиків Ватта, Стефензона, Бенза чи Едісона, що їм власне маємо завдячувати оці культурні здобутки, забуваючи при тім, що всі ці великі мужі не прийшли оттак з нічого до своїх великих відкрить, але що перед ними мусіли працювати цілий ряд людей, не менше здібних, хоч освіти вони й невідомими загально, які мусіли приготовити грунт до отих відкрить, які мусіли зробити чорну роботу, а щойно згадані фізики завершили отцю дрібничкову працю, сполучуючи всі відкриті вже подробиці в одну цілість.

Так само і радіотелеграфію й телефонію не відкрив один чоловік, але працювало на цьому полі й тепер ще працює багато славних і менше славних фізиків. Морз мусів наперед винайти свій пишучий телеграф, якого тепер всюди уживається, Ґрагам Белл відкрив телефон, Фарадай електричну індукцію, Макевель і Герц електричні филі. Це були основоположники радія. Цікаво також, що не всі вони були фаховими фізиками, а тільки випадок хотів, щоб вони занялися цим питанням і завдяки своїм здібностям дійшли до так великих і важних для людства відкрить. Морз пр. був зразу малярем, а Белл професором фізіольогії.

Довго пробували ріжні люди, як би то порозумітися на віддаль без помочі дротів, які тягнуться попри всякі дороги від міста до міста. Почали пробувати, чи не заступив би дротів земля або вода якоїсь ріки. Ще в половині минулого століття доказав Штайнгайль, що на невеликій віддалі, до 20 метрів, можна без дроту, тільки землею пересилати телеграфічні знаки. Майже одночасно Морз ужив до тої цїли водного каналу, широкого 25 м. і телеграфував без дротів, а тільки водою на віддаль яких двох кільометрів. На одному місці впустив він кінці дротів висилаючого апарату у воду і землю, а на другому знова так само від відбираючого апарату, так що електричність ішла між одним і другим водою та землею. Та це все не доводило до цілі, до якої стреміли вчені і всякі такі способи скоро залишено, особливож, коли під кінець минулого століття відкрито, що при допомозі електричних филь можна давати знаки, а навіть передавати голос, як в телефоні, на без порівнання більші віддалі і до того при відносно малій витраті електричної енергії.

Як же повстають такі филі? Коли ми кинемо камінь у воду, то бачимо, що довкруги місця, де впав камінь, розходяться по воді круги филь. Так само є і в воздусі, коли ми говоримо. Голосівка в нашому горлі дрижить, потрясає воздух, повстають филі, які й розходяться довкруги нас на всі сторони. Филя така заходить до вуха, потрясає його болонку і викликує в усі також самі дріжання болонки — ми чуємо голос. Учені відкрили, що коли між двома дротами електричної батерії перескакує іскра, тоді повстають в етері, якійсь такій матерії, що є всюди, але про яку ми ще досі дуже мало знаємо, також филі, які рівнож розходяться на всі сторони.

Цілий ряд учених почав працювати над тим, як би то створити якийсь такий пристрій, що захоплював би ції филі. Тут треба згадати таких визначних фізиків, як Марконі, Бранлі, Александер Попов, Тесля, Арко, що дуже заслужилися для розвою радіопередачі. Та чи не одно з найважніших відкрить на цій ділянці зробив Американець Лі де Форест, що винайшов авдіонові лямпи. Сьогодня при допомозі цих лямп відбувається висилання филь і їх принимання. Кожний радіоапарат має одну, дві, три, а то й більше лямп для приймання филь. Уживається вправді і кристалових апаратів, де кристал передає всі одержання електричної филі, але такі апарати можуть захопити тільки филі, вислані з дуже невеликої віддалі; можна ними слухати тільки висилаючу стацію, що є в тому самому місці, тоді як трилямпівкою пр. можна чути концерти з дуже далекого віддалення.

РУХ ПО ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА.

ФІНАНСОВЕ СПРАВОЗДАННЄ ЗА РІК 1926

БР. СВ. О. НИКОЛАЯ, ВІД. 276 У. Н. С. В AMBRIDGE, PA.

	ДОХІД:	РОЗХІД:
Грудень 1925	580.74	579.08
Січень 1926	435.22	426.08
Лютий	561.76	538.01
Марець	413.77	518.24
Цвітень	446.31	499.01
Май	400.66	501.29
Червень	704.38	676.38
Липень	552.12	542.19
Серпень	458.98	391.09
Вересень	538.56	501.67
Жовтень	382.61	447.2[illegible]
Листопад	674.01	816.96
З перенос. з 1925	580.98	1
Разом	6,730.10	6,437.23

Дохід	6,730.10
Розхід	6,437.23
До переносу остає	292.87
Другі вартости:	
Американський прапор	130.00
Український прапор	108.00
Три ленти	30.00
Дві лоти	5,220.00
Одна шафа	40.00
Одна Айс-бакса	25.00
32 крісел	155.00
2 паси до прапорів	4.00
1 помпа до пива	15.00
2 збайки	2.00
1 бара	20.00
32 шклянки	5.00
Разом вартість від 276	6,046.87
Зелізний фонд	133.17
	6,179.94

РЕКОРДОВИЙ ЗВІТ ВІД. 276 У. Н. С. за рік 1926.

Нові члени:

Рудакевич Марія, Онуфрик Настя, Череп Анна, Хлиста Катерина, Павцьо Марія, Кунін Анна, Цапович Панько, Дунець Мих., Кміть Катерина, Роман Геронім, Хлопак Марія, Зборовський Василь, Колодинський Антін, Ґарко Катерина, Хлиста Гелена, Кміть Володимир, Біжик Кость, Шпак Мих., Грицик Теодор. Разом нових 19

Прийшло з перест. листами:

Крис Олена, Бобак Іван, Куць Николай, Сас Павло, Тисячний Никола, Тисячний Олекса, Дністрян Семен, Дністрян Феня, Вуйчик Михайло. Разом з перест. лист. 9

Разом прибуло 28

Видано перест. листи:

Нагребецький Йосиф, Михайло Кость, Вуйцік Мих., Вуйцік Ольга, Вороновський Кароль, Дуда Теодор, Дуда Ксеня. Разом 7

Виключено:

Войтечко Анна, Козов Василь, Ґаганич Анна, Білас Григор., Вельґус Лесьо, Федишин Теодор, Кушін Анна. Разом 7

Померли:

Гомзяк Евфрозина, Череп Ксеня, Синютка Петро. Разом 3

Разом убуло	17
Прибуток	28
Убуток	17
Осталось	11

З кінцем грудня 1926 р. наш від. 276 У. Н. С., числив членів:

мужеського пола	149
женського пола	85
Разом старечий департамент	234
Молодечий департамент	212
Разом від. 276 числить членів	446

За 12 місяців в 1926 р. відділ 276 заслав оподаткования до гол. каси У. Н. Союза в сумі $4,184.72

Хорої запомоги виплатив своїм членам 757.00

Разом $4,941.72

Решта були ріжні дрібні розходи.

Михайло Фук,
секр. від. 276 У. Н. Союза,
946 Melrose Ave., Ambridge, Pa.

ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ. Тов. Укр. Клюб Поступовий, від. 70, подає до відома всім своїм членам, що на річнім мітінґу дня 25. грудня 1926 р. вибрано урядників на 1927 рік як слідує: Михайло Сидор ст., предс.; Николай Лішнянський, заст. предс.; Антін Онисик, секр.; П. Дубовецький, заст. секр.; Павло Пацала, касієр; Петро Маційовський, заст. кас.; Стефан Костів і Іван Щур, контрольори; Михайло Сидор ст., бібліотекар. Місячні мітінґи відбуваються в першу суботу по першім, в гали Народного Дому, 72 Моріс стр. Ухвалено на Український Сиротинець дати з каси товариства $100.00, а кождий член має зложити найменьше $1.00 на Укр. Сиротинець. Представителями від Товариства до Укр. Амер. Демократичного Клюбу зістали вибрані Петро Дубовецький і Антін Онисик. Тому, що в 1927 році припадає двайцятьпятьлітна річниця заснованя товариства, ухвалено зробити один пікнік і оден баль. Стан каси товариства по конець 1926 року представляється як слідує:

Касовий звіт Тов. Українського Клюбу Поступового за 1926 рік:

ПРИХІД:

Вкладки членів до У. Н. С.	$2,825.77
Вкладки членів до Товариства	742.50
З перенесення з 1925 року	74.11
Разом	$3,642.38

РОЗХІД:

Вкладки членів до У. Н. С.	$2,845.18
Рент за Галю	48.00
Запомога хорим членам	528.00
Асекурація інвентаря Тов.	8.74
Видатки адміністрац. Тов.	7.66
Платня урядників за 1926 р.	57.00
Платня контрольорів за 1926	5.00
Свобода за 10.000 карток на членські вкладки	33.50
Разом	$3,533.08
Готівка у касієра з днем 24. грудня 1926	109.30
Разом	$3,642.38
На Банковій книжочці з 1925 року було	$3,000.21
Дописано процент в січни	57.60
Дописано проценти в липни	61.14
Дописано 2 купони від Бондів	4.25
Разом на банковій книжочці	$3,123.20

ЗАГАЛЬНЕ ЗІСТАВЛЕННЄ:

На банковій книжочці є	$3,123.20
Готівка укасієра П. Пацали	109.30
Американський 4-тий Ліберті Бонд на суму	100.00
Український Бонд	100.00
Вартість Інвентара Тов.	319.50
Загальний маєток Товариства	$3,751.00

ІНВЕНТАР:

Бібліотека	$80.00
Куртини	140.00
Дві шафи	20.00
Три прапори	75.00
Три паси до прапорів	4.50
Разом	$319.50

Антін Онисик, секр.

ЖАРТИ.

Молодець відважився нарешті сказати дівчині, що бажає її взяти за жінку. Дівчина згодилася, батьки поблагословили молодят, в усіх зявилися сльози щастя на очах. Нараз роздався голос папуги: „Дурень!"

Господиня (до наймички): Чуєте, Горпино, хоч вимаєте нині вільне, я просила би вас, щоби ви лишилися дома, бо нині в нас будуть танці.

Наймичка: Дуже радо, прошу пані. На мене пані можуть зовсім певно числити, бо я дуже люблю танцювати.

Суддя: Що сталося після того як обвинувачений вдарив вас перший раз у лице?

Свідок: Потім він вдарив мене третій раз.

Суддя: Хочете сказати „другий раз".

Свідок: Ні, другий раз я його вдарив.

Пані (до прошака): Чому ви пустилися на жебраний хліб? Краще візьміться до праці. Від праці ще ніхто не помер.

Прошак: Не кажіть того, пані. Мої обі жінки запрацювалися на смерть.

Ідеаліст.

Хтось дав до часопису таке оголошення: „Ідеаліст бажає заняти таке становище, яким приносив би иншим лише радість". Один читач відповів на це оголошення: „Подайтеся на грошевого листаря".

Оправдався.

— Пане, ви на зборах робили якісь натяки і все говорили „осел" тай „осел". Чей же ви не мали мене на думці?

— Ні, будьте спокійні. Таж є ще більше ослів крім вас.

Один подорожний стрічає иншого, що стоїть у брамі готелю. Питається його:

— Як, пане, гадаєте, чи добре тут спати в тім готелі?

— Гадаю, що можна знаменито спати. Я вже пів години дзвоню і не можу нікого добудитися!

Батько (до синка): Як подобається тобі матерія на мій новий одяг?

Син: Дуже гарна.

Батько: Як можеш казати, що гарна, коли дивишся на відворотний бік матерії.

Син: Таж я буду носити її переніцовану на другий бік.

Товариші здибалися на вулиці й один каже до другого:

— Гратулюю, я чув, що твоя жінка обдарувала тебе тройнятами. То не щобудь, щє й до того всі троє хлопчики! То рідко трапляється.

— Так я й сам не хотів вірити, та гадаю, що моя жінка тому рік читала Дімасову повість „Три мушкетери"!

На це тамтой товариш пустився бігти наче опарений.

— Чогож втікаєш? Що сталося?!

— Боюся нещастя! Моя жінка читає саме тепер „Алі Баба і сорок розбійників"!

— Дай це яблоко тій з нас трьох, котра тобі найбільше подобається.

Хлопчик приглянувся всім трьом жінкам, а потім — сам із смаком узявся заїдати яблоко.